

ÅRSBERETNING 2012

VEDRØRENDE

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSPOLITISKE UDVALG

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSPULJE

OG

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR

1. BAGGRUND

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg blev nedsat i foråret 1998 med henblik på at styrke forskningen på Justitsministeriets område, herunder bl.a. rådgive justitsministeren om forskningspolitiske spørgsmål, vurdere behovet for forskning, fremsætte forslag til forskningsprojekter og koordinere forskningen dels inden for hele Justitsministeriets område og dels med forskningen på andre ministeriers områder. Endvidere skal udvalget medvirke til, at oplysninger om forskning er let tilgængelige for myndigheder og forskere, og efter anmodning fra justitsministeren medvirke ved udarbejdelsen af generelle retningslinjer for tildeling af offentlige midler til konkrete forskningsprojekter m.v.

I efteråret 1997 ansatte Justitsministeriet en forsknings- og dokumentationskonsulent til varetagelse af konkrete forsknings-, statistik- og dokumentationsopgaver samt sekretariatsfunktioner i forhold til Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg. Med ansættelse af yderligere personale blev Forskningsenheden etableret i 2001. I 2008 blev Forskningsenheden opgraderet til Forskningskontor.

Der er årligt afsat et beløb til finansiering af ekstern forskning.

Årsberetningen oplyser om den virksomhed, der har fundet sted på disse områder i 2012.

2. JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSPOLITISKE UDVALG

2.1. Sammensætning

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg består af repræsentanter for Justitsministeriets departement, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Rigsadvokaten, Rigspolicefen, Den Danske Dommerforening, Foreningen af Fængselsinspektører, vicefængselsinspektører og økonomichefer, Det Kriminalpræventive Råd, Retspsykiatrisk Klinik og Danmarks Statistik. Endvidere er seks udvalgsmedlemmer fra universiteterne personligt udpegede.

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg havde i 2011 følgende sammensætning:

Medlem

Chefkonsulent Anne-Stina Sørensen

Fængselsinspektør Bodil Philip

Landsdommer Lis Frost

Ledende overlæge Dorte Sestoft

Indstillet af

Rigspolicefen

Foreningen af fængselsinspektører, vicefængselsinspektører og økonomichefer

Den danske Dommerforening

Retspsykiatrisk Klinik

Vicestatsadvokat Ingeborg Gade
Kontorchef Anita Lange
Sekretariatschef Anne Karina Nickelsen
Afdelingschef John Vestergaard
Faglig koordinator Hans Monrad Graunbøl

Rigsadvokaten
Danmarks Statistik
Det Kriminalpræventive Råd
Justitsministeriets departement
Direktoratet for Kriminalforsorgen

Personligt udpegede medlemmer:

Professor, dr. jur. Flemming Balvig
Professor, lic. jur. Gorm Toftegaard Nielsen
Professor, cand. jur. Ingrid Lund-Andersen
Professor, dr. phil. Jesper Ryberg
Professor, cand. jur. Lars Bo Langsted
Professor, ph.d. Thomas Elholm

Københavns Universitet
Århus Universitet
Københavns Universitet
Roskilde Universitetscenter
Aalborg universitet
Syddansk Universitet

Professor, dr. jur. Flemming Balvig er formand for udvalget.

2.2. Mødeaktiviteter

Der er i 2012 afholdt ordinært møde d. 3. december.

2.3. Udvalgets virksomhed

2.3.1. Status over forsknings-, statistik- og udredningsopgaver

Medlemmerne af Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg udarbejder årligt en liste over relevante afsluttede og igangværende forskningsprojekter, udgivne publikationer m.v. for den myndighed/arbejdsplads, de repræsenterer. Derved skabes et godt overblik over forskningen på Justitsministeriets område.

2.3.2. Prisopgave

Med henblik på at styrke de studerendes interesse for forskning inden for Justitsministeriets område har Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg indstiftet en pris for bedste studenterafhandling vedrørende et givet emne. Prisen er på 25.000 kr. Emnet for prisopgaven 2011, med prisuddeling ved det ordinære udvalgmøde i 2012, var "Udvisning". Prisen blev givet for en juridisk studenterafhandling med titlen "Udvisning af kriminelle udlændinge set i lyset af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8" skrevet Trine Wendel Niss, jurist fra Københavns Universitet. Opgaven er tilgængelig på Justitsministeriets hjemmeside.

Prisopgaven for 2012 med frist for indlevering den 1. oktober 2013 vil gå til den bedste besvarelse af en opgave om "Kriminalprævention". Nærmere information om opgavens afgrænsning og om indlevering af besvarelse er annonceret i relevante tidsskrifter og på Justitsministeriets hjemmeside: <http://justitsministeriet.dk/arbejdsomr%C3%A5der/forskning/prisopgaver>

Prisopgaven for 2013 er under udarbejdelse og vil ligeledes blive annonceret i relevante tidsskrifter i løbet af foråret, ligesom information herom lægges på Justitsministeriets hjemmeside.

3. JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGPULJE

3.1. Prioritering af forskningsbevillinger

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg har besluttet, at følgende retningslinjer bør gælde for bevillinger fra Justitsministeriets Forskningspulje:

- 1) Den højeste prioritet gives til *forskning og evaluering i forbindelse med lovforberedende arbejde, lovændringer og forsøgsvirksomhed inden for Justitsministeriets område*. Ønsket om at styrke forskningen inden for Justitsministeriets område udspringer i høj grad af behovet for at få en forskningsbaseret viden på netop disse områder, herunder ikke mindst viden om betydningen af lovændringer. Det er derfor naturligt, at det er denne form for forskning, der især søges fremmet gennem bevillinger fra Justitsministeriets Forskningspulje.
- 2) Anden prioritet gives *forskning i mere almene, aktuelle problemstillinger, som knytter sig til den politiske debat, eller som er af grundlæggende betydning for det felt, Justitsministeriet dækker*. Udvalget og ministeriet må primært søge at stimulere universitetsforskere og andre til at påtage sig disse opgaver og sekundært sikre, at forskningen gennemføres som rekvireret forskning.

Med henblik på at stimulere de studerendes interesse for forskning og for Justitsministeriets fagområde er det endvidere besluttet, at *studentprojekter kan støttes med mindre beløb*. Det forudsætter, at projekterne vedrører emner, som er af interesse for Justitsministeriet, at projekterne i øvrigt er af en karakter, som en mindre forskningstrænet kan forventes at få udbytte af, og at vedkommende superviseres af en etableret forsker.

Der bevilges *ikke* midler til bogudgivelser, til rejser og studieophold og til afholdelse af konferencer og lignende. Som hovedregel bevilges der endvidere ikke midler til frikøb og til honorering af konsulenter.

3.2 Retningslinjer for udbetaling af midler fra Justitsministeriets Forskningspulje

Der er udarbejdet en standardskrivelse med retningslinjer for, hvorledes midler udbetales og administreres, med vilkår for oppebørsel af løn, for indlevering af regnskab og rapport m.v. Retningslinjerne følger i meget høj grad dem, det tidligere Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd har udformet.

3.3. Bevillinger fra Justitsministeriets Forskningspulje i 2012

I 2012 er der bevilget midler til følgende projekter:

Der er bevilget 51.240 kr. til Pernille Boye Koch, Syddansk Universitet til et projekt vedrørende demokratisk kontrol med efterretningstjenester.

Der er bevilget 139.766 kr. til ph.d. Lise Joern, Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet til en litteraturstudie af undersøgelser vedr. effekten af lovgivningsmæssige tiltag i forbindelse med foldboldoptøjer.

Der er bevilget 330.180 kr. til Statens Institut for Folkesundhed til en kvalitativ undersøgelse af stalking.

Der er bevilget 100.000 kr. til advokat Sonny Kristoffersen til en erhvervs-ph.d. til en undersøgelse af regler på området for forbrugerret.

Der er bevilget 2.066 kr. til Pema Andersen til transportomkostninger i forbindelse med speciale vedrørende årsager til stigning i personfarlig kriminalitet begået af skizofrene.

Der er bevilget 278.400 kr. til Peter Kruize til en undersøgelse af computerkriminalitet, identitetstyveri og e-bedrageri.

Der er bevilget 250.000 kr. til Retslægerådet til et projekt vedrørende Retslægerådets funktion, undersøgt via rådets rolle i sager om piskesmæld.

Der er bevilget 76.784 kr. til cand.scient.pol., ph.d. Lene Mosegaard Søbjerg til en undersøgelse af recidiv blandt unge, der har været anbragt på Sølager.

Der er bevilget 255.000 kr. til professor Jacob Torfing, RUC, til et ph.d.-projekt vedrørende lokalrådene, deres funktion og kriminalpræventive indsats.

3.4. Resumé af afsluttede forskningsprojekter

Når ikke andet er anført, er rapporterne i deres fulde længde tilgængelige på Justitsministeriets hjemmeside, se under *Forskning* og videre under *Rapporter vedr. Forskningspuljen*.

3.4.1. Af Justitsministeriets Forskningspulje blev der i 2009 bevilget midler til en evaluering af straffuldbyrdsloven. Ph.d. afhandlingen *Straffuldbyrdslovens bestemmelser om indgreb over for de indsatte* er udarbejdet af ph.d., cand.jur. Jakob Schiøler. Et notat om afhandlingen er tilgængeligt på Justitsministeriets hjemmeside.

Resumé:

Efter 15 års grundig forberedelse blev straffuldbyrdelsesloven vedtaget i maj 2000, og for første gang eksisterede der en samlet lovregulering af de indsattes rettigheder og pligter mv. Denne nyskabelse inden for dansk lovgivning udgør afhandlingens fokusområde. I afhandlingen foretages der således særligt en analyse af bestemmelserne i straffuldbyrdelseslovens kapitel 10 om indgreb over for de indsatte med henblik på at afdække eventuelle problemer, som taler for lovgivningsmæssige initiativer - og i givet fald at pege på mulige legislative tiltag til udbedring af sådanne identificerede problemer.

De lovbestemmelser, som er omdrejningspunktet for analyserne i afhandlingen, omhandler indgreb i form af undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum; undersøgelse for eventuel indtagelse af euforiserende stoffer mv. (urinprøvetest); magtanvendelse; udelukkelse fra fællesskab, herunder observationscelleanbringelse; anvendelse af håndjern og sikringscelleanbringelse. Udvælgelsen af disse lovbestemmelser skal ses i lyset af, at den nærmere udformning af netop disse lovbestemmelser er af helt afgørende betydning, da bestemmelserne hjemler adgang til anvendelse af særligt integritetskrænkende foranstaltninger over for de indsatte. Den vanskelige balancegang mellem på den ene side varetagelse af ordens- og sikkerhedshensyn ved fuldbyrdelsen af fængselsstraf og på den anden side hensynet til den indsatte personlige integritet mv. kommer især til udtryk i denne regulering.

Afhandlingen indeholder indledningsvis en retshistorisk gennemgang af de forskellige synspunkter om, hvorledes den retlige regulering af de indsatte forhold kan ske. Formålet med dette historiske rids, som dækker perioden fra forberedelsen af straffeloven af 1930 og frem, er at klargøre bevæggrundene for, hvorfor man ønskede en straffuldbyrdelseslov. Redegørelsen for disse bevæggrunde danner således afsæt for de efterfølgende analyser i afhandlingen.

Dernæst foretages en undersøgelse af nogle principper og grundbegreber, som følger af de indledende bestemmelser i straffuldbyrdelsesloven. Disse principper mv. løber som en rød tråd igennem straffuldbyrdelseslovens øvrige bestemmelser og er af stor betydning for ikke mindst bestemmelserne om indgreb.

Opmærksomheden rettes derefter mod de enkelte indgrebsbestemmelser, som undergives en detaljeret analyse. Dette sker i form af en kort beskrivelse af de gældende lovbestemmelser mv. med vægten lagt på efterfølgende afsnit om retspolitiske betragtninger typisk systematiseret efter elementer vedrørende indgrebets afgrænsning, indikationskravene, proportionalitetsaspekter mv. samt kompetencefastlæggelsen. I analyserne inddrages bl.a. svenske, norske, finske, grønlandske samt internationale straffuldbyrdelsesregler.

Afhandlingen afsluttes med en opsummering af afhandlingens delkonklusioner, og disse delkonklusioner sættes ind i en perspektiverende ramme, hvor de holdes op imod nogle generelle parametre og målepunkter for udformningen mv. af straffuldbyrdelsesregler. Den samlede konklusion er, at straffuldbyrdelseslovens indgrebsbestemmelser generelt set ses at være i god overensstemmelse med de krav mv., der blev opstillet som forudsætninger for udformningen af straffuldbyrdelsesloven, men at der alligevel kan være grund til at overveje en række legislative tiltag.

3.4.2. Af Justitsministeriets Forskningspulje blev der i 2009 bevilget midler til en undersøgelse af Kriminalforsorgens Pension Skejby. Undersøgelsen *Bliver minus til plus på sigt? - En kvalitativ og kvantitativ undersøgelse af om ikke-kriminelt belastede bliver kriminelle af at bo sammen med kriminelt belastede på Kriminalforsorgens Pension Skejby* er udarbejdet af ph.d., cand. scient. soc. Linda Kjær Minke.

Resumé:

Undersøgelsen har som hovedproblemstilling at besvare, om ikke-kriminelt belastede personer i højere grad registreres for kriminalitet, når de har boet sammen med kriminelt belastede i bofællesskabslignende strukturer på kriminalforsorgens institution Pension Skejby. Undersøgelsen giver endvidere eksempler på former for sociale processer og den normpåvirkning, der foregår mellem beboerne.

Pension Skejby er organisatorisk hjemmehørende som en del af Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen. Pensionen er derfor underlagt kriminalforsorgens principprogram og en række fælles retningslinjer for kriminalforsorgens institutioner.

Pension Skejby blev optaget som en del af kriminalforsorgen i 1973, og havde karakter af et socialt eksperiment på den måde, at omtrent halvdelen af beboerne består af kriminelt belastede personer ('plusbeboerne') og den anden halvdel udgøres af ikke-kriminelt belastede ('minusbeboere'). Det sociale eksperiment er funderet i antagelsen om, at ikke-kriminelt belastede personer har en positiv indflydelse på kriminelt belastede på den måde, at der forekommer en positiv normoverførsel fra ikke-kriminelt belastede til kriminelt belastede personer. En anden antagelse er endvidere, at kriminelt belastede personer i højere grad påvirkes i en positiv retning af jævnbyrdige personer end af systemets repræsentanter.

Der er gennemført en registerbaseret undersøgelse af nyere dato med udgangspunkt i et eksperimentalt- og kontrolgruppe design. Eksperimentgruppen består af personer, der har afsonet på kriminalforsorgens Pension Skejby. Kontrolgruppen består af personer, der har afsonet på fire andre af kriminalforsorgens pensioner. Resultatet af de multivariate statistiske analyser er, at det har en positiv

effekt, at integrere kriminelt belastede med ikke-kriminelt belastede på den måde, at kriminelt belastede har en lavere sandsynlighed for recidiv, når der sammenlignes med en kontrolgruppe. I analysen er der taget højde for de forskelle, der kan være mellem eksperimental- og kontrolgruppe og som kan have indflydelse på kriminalitetsniveauet såsom køn, alder, uddannelsesniveau, tidligere straffe og kriminalitetens art. Der er med ord fundet et lavere tilbagefald til kriminalitet blandt afsonere fra Pension Skejby sammenlignet med afsonere fra andre af kriminalforsorgens pensioner, hvor opholdet på Pension Skejby tilskrives en positiv effekt.

Minusbeboerne er på nuværende tidspunkt af sådan en størrelse, at det er muligt at gennemføre en undersøgelse af, om de omvendt udvikler kriminelle belastninger på grund af opholdet blandt kriminelt belastede personer.

Pension Skejby har anno 2010 25 pladser, hvoraf godt halvdelen (cirka 60 pct.) af pladserne er forbeholdt personer, der afsoner en frihedsstraf ('plusbeboerne'), og knapt halvdelen (cirka 40 pct.) af pladserne er forbeholdt personer, der bor frivilligt på stedet. ('minusbeboere'). Optagelse som minusbeboer kræver som udgangspunkt, at vedkommende har en ren straffeattest. En plusbeboer kan derfor ikke blive til minusbeboer efter endt straf. Undersøgelsen viser, at hovedparten af minusbeboerne bor på Pension Skejby ud fra social interesse og med ønske om et indgå i et fællesskab med personer, der har levet en tilværelse forskellig fra deres egen. Det økonomiske aspekt har også betydning for valget af bostedet på den måde, at hovedparten af minusbeboerne er studerende og på SU, og som følge heraf har flere en begrænset indkomst. Husleje og udgifter til kost udgør omtrent 2500 kr. pr. person i 2010.

Normudvekslingen mellem plus- og minusbeboere foregår både til gruppemøder men også i løbet af forskellige hverdagsituationer, hvor beboerne relaterer sig til hinanden. Disse situationer drejer sig både om praktiske forhold fx indkøb, madlavning og rengøring, samt når beboerne på kryds og tværs af status som plus- og minusbeboere tager på udflugter, dyrker sport eller holder forskellige sociale arrangementer sammen. Undersøgelsen viser, at minusbeboerne forsøger at overbevise plusbeboerne om normer for adfærd ud fra devisen, hvad der er godt for mig, må også være godt for dig. Normerne efterfølges endvidere af praktiske handleanvisninger, der lader sig gøre, fordi de to parter deler et hverdagsliv. En forklaring på, hvorfor strategien med at anvise andre (positive) normer for adfærd, tilsyneladende ofte lykkedes, kan også findes i, at beboerne uanset status opfatter hinanden som jævnbyrdige nemlig som beboere på Pension Skejby.

En samlet analyse af praksis på Pension Skejby viser, at tilgangen kan forstås som baseret på tre ligestillede og bærende principper nemlig *udtynding af personmiljøet – kriminelle og ikke kriminelle*, *gruppen som referencepunkt* samt en *professionel facilitering af de sociale processer*, der foregår mellem beboerne. Det er vanskeligt at forestille sig, hvordan praksis kan udmøntes uden, at alle de tre tilgange er til stede.

Den kvantitative undersøgelse er designet som en registerbaseret undersøgelse af begået kriminalitet. Der er til undersøgelsen dannet en eksperimentalgruppe, der består af personer, der har boet på Pension Skejby i perioden 1973-2010, hvor de pågældende ikke var kriminelt belastede forud for opholdet. Denne gruppe er af Danmarks Statistik matchet med tilfældigt udvalgte personer fra befolkningen, hvor matchningen angår køn, alder, etnicitet, ankomstår, uddannelsesstatus og uddannelsesaktivitet (i gang eller ikke i gang med uddannelse) på tidspunktet for matchningen. Analysepopulationen består af 408 minusbeboere, der er matchet individuelt 1:3. Det vil sige, at kontrolgruppen består af 1224 personer. Observationsperioden for kriminalitet omfatter 2 år fra dato for fraflytning fra Pension Skejby. Samme dato er tildelt matchpersonen, hvorfor perioden for observation er identisk for eksperimental- og kontrolgruppe. Kriminalitet er defineret som fældende afgørelser altså ubetinget og betinget frihedsstraffe, bøder, advarsler og tiltalefrafald.

Undersøgelsen viser, at 4 pct. (16 personer) fra eksperimentgruppen er blevet idømt en fældende afgørelse i observationsperioden. Det samme er tilfældet for 4 pct. (48 personer) i kontrolgruppen. En undersøgelse af sammenhængen mellem kriminalitet og ophold på Pension Skejby viser, at der ikke er forskel mellem eksperimental- og kontrolgruppe. Undersøgelsen viser derfor, at personer, der har boet sammen med kriminelt belastede ikke optræder hyppigere i kriminalregistret sammenlignet med en kontrolgruppe. Når det gælder afgørelsestypen er der heller ikke noget i analysen, der tyder på, at minusbeboerne idømmes alvorligere afgørelser sammenlignet med kontrolgruppen. Undersøgelsen viser også, at eksperimentalgruppen (minusbeboerne) ikke udvikler et mere alvorligt kriminalitetsmønster, forstået som alvorligheden af kriminalitetstypen, sammenlignet med kontrolgruppen. Undersøgelsen har heller ikke fundet, at eksperimentalgruppen (minusbeboerne) sammenlignet med kontrolgruppen fremstår mere kriminelt aktive, når kriminel aktivitet estimeres i antal afgørelser i en 2-årig observationsperiode. Til spørgsmålet om minus bliver til plus efter opholdet på Pension Skejby, må svaret være nej. Det er der ikke noget i denne undersøgelse, der tyder på.

3.4.3. Af Justitsministeriets Forskningspulje blev der i 2007 bevilget midler til en ph.d.afhandling vedrørende domstolsreformen fra 2007. Afhandlingen *The Court Reform – Institutional Legacy and Modern Change* er udarbejdet af Morten Sten Andersen, Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. Et resumé af afhandlingen er tilgængeligt på Justitsministeriets hjemmeside. Afhandlingen er udgivet af Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. ISBN: 87-7393-648-1.

Resumé:

Afhandlingen indeholder et casestudie af den danske domstolsreform fra 2007 med et specifikt fokus på spørgsmålet om, hvordan offentlige reformer gradvist fører til organisatorisk og institutionel konvergens. Projektet applicerer en sociologisk institutionel overbygning og anvender studiet af

fem offentlige værdityper som operationelle måleenheder i forhold til spørgsmålet om konvergens. Projektets grundantagelse er, at den danske offentlige sektor er domineret af en specifik reformdoktrin, der i detaljer udspecificerer en række strukturelle og processuelle løsninger, som anses for at være universelt gældende. Selve problemformuleringen lyder således: ”I hvilket omfang er domstolsreformens værdier blevet optaget af domstolene”, hvilket danner grundlag for to arbejds-spørgsmål, der opdeler analysen i to separate afsnit. Det første afsnit bestående af tre kapitler er således fokuseret på at udspecificere den konkrete offentlige værdiidentitet af henholdsvis domstolene og den dominerende reformdoktrin. Afsnittet afsluttes med en analyse af selve reformforberedelsesprocessen, hvor det undersøges i hvilket omfang de to værdikonstellationer har formået at forme selve domstolsreformen. Det første afsnit af analysen afsluttes således, da reformen bliver påbegyndt i januar 2007. Der konkluderes på baggrund af det indsamlede data og analysen, at domstolsreformen i høj grad har været domineret af de offentlige værdier der typisk associeres med New Public Management doktrinen, hvilket skyldes en stærk koalition af pro-reform aktører bestående af ledende medarbejdere fra alle tre retsinstanter og Domstolsstyrelsen, Justitsministeriet, Finansministeriet og en række interesseorganisationer med relationer til det juridiske miljø. Andet afsnit af analysen indeholder ligeledes tre kapitler, der fokuserer på selve implementeringsfasen af reformen. Hovedformålet med denne del af analysen er således at afdække, i hvilket omfang værdierne i domstolsreformen er blevet accepteret af de ansatte ved byretterne. Analysen indeholder tre trin svarende til de enkelte kapitler og begynder med en tekstanalyse af de skrevne kilder fra 2007 og fremefter. Dernæst gennemføres 25 kvalitative interviews med ansatte ved tre forskellige byretter med det formål at uddybe og nuancere de allerede tilvejebragte informationer. Til sidst gennemføres en spørgeskamundersøgelse, hvor samtlige medarbejdere ved landets 24 byretter deltager. På baggrund af de indsamlede data konkluderes det, at domstolsreformen er blevet bedre modtaget af medarbejderne end umiddelbart forventet, hvilket utvivlsomt skyldes en stor indsats fra førnævnte pro-reform aktører, der intensivt har arbejdet med at ”modne” ideen om reform internt i organisationen. Det problematiseres dog, at domstolene i stigende grad kommer til at minde om resten af den offentlige sektor, hvilket kan resultere i et fald i organisatorisk legitimitet.

3.4.4. Af Justitsministeriets Forskningspulje blev der i 2010 bevilget midler til et projekt om indbrudstyveri. Undersøgelsen *Rounding Up Suspects in the Rise of Danish Burglary* er udarbejdet af kriminolog Dave Sorensen.

Resumé:

During the 18-year period 1990 to 2007, the number of reported residential burglaries (*indbrud i beboelse*) was very stable. This changed in 2008 to 2010, when burglary increased by 30% (averaged over these three years) as compared to the previous 18-year average. Seen in its most extreme light, the number of reported burglaries in 2009 was 65.3% higher than in 2005. Little solid evi-

dence exists as to *why* residential burglary increased so dramatically in 2008 and 2009. The current report examines this question using POLSAS data on 234,745 residential burglaries reported in Denmark during the six-year period 2005-2010, plus data on long term crime trends (1990-2010) and other social indicators.

The report begins with a comparison of the rise in burglary to trends in overall Danish property crime. This reveals that the increase in burglary is far greater than that for any other major crime category. Burglary is therefore unique in this regard. Trends in Danish burglary are then compared to burglary trends in the EU and other Nordic countries to see if Denmark's increase is part of a wider EU/Nordic phenomenon. The EU countries worst hit by the economic recession of 2008 experienced the sharpest increases in burglary. Denmark shares little in common with these countries, but shares much in common with Sweden, which also experienced a (far more modest) rise in burglary. In sum, domestic and international trend analyses reveal that the increase in Danish burglary probably has multiple causes emanating from both within and outside Denmark.

The report examines whether any of the following factors may have contributed to the rise in Danish burglary:

- Changes in public reporting tendencies and police recording practices
- Population age, drug use and economic recession
- Increasing professionalism
- Crime tourism
- The Police Reform of 2007

The results are as follows:

- **Reporting/Recording:** The report finds no evidence of increased reporting tendencies other than the fact that victim loss per burglary has increased, which all else equal should increase the likelihood of reporting. There have been no changes in police recording practices or in the ease with which burglary can be reported to police. There is, therefore, no reason to believe that the increase in reported burglary stems from a simple change in the way in which it is reported or recorded by police.
- **Age/Drugs/Economy:** There has been a small increase in the proportion of the Danish population in the peak crime ages (16-25), as well as increases in the use of cocaine and amphetamines. The economic crisis of 2008/9 increased unemployment, which created financial hardship especially for young adults. All of these factors may have contributed to the increase in burglary, but none are likely to have caused it on their own.
- **Professionalism:** Increased professionalism is likely to manifest itself in greater efficiency and greater productivity, i.e., more burglaries. There is evidence that burglars are becoming more professional in Denmark. This evidence includes an increase in the theft of expensive designer

furniture (which requires trucks to transport), an increase in repeat victimization at the same households, and an increase in the average number of charged crimes per offender.

- **Crime Tourism:** While there has been a significant increase in crime tourism, i.e., burglaries committed by persons who have their legal residence outside of Denmark, it seems unlikely to explain the increase in burglary on its own. This is because the overall raw number of burglaries estimated as attributable to crime tourists is simply too low. Furthermore, part of the apparent increase in crime tourism may reflect an increased focus on the part of the police. This said, crime tourism does seem to be growing, and crime tourists have a higher crime frequency per person (as measured via average number of charges) than Danish residents and tend to operate in larger co-offending groups. The average number of charged crimes per offender is also increasing among Danish residents. Only 6.5% of all cases result in charges against one or more offenders. The figures on crime tourism are based on this minority of apprehended offenders and therefore must be interpreted with caution.
- **Police Reform:** Distractions caused by the Police Reform of 2007 are likely to have temporarily reduced police performance resulting in decreases in clearance rates (*sigtelsesrater*). Decreased clearance may have contributed to the rise in burglary via its negative effects on incapacitation. The influx of crime tourism and distractions caused by the Police Reform are likely to have had the most influence amongst the factors listed above. This said, the evidence for their involvement is not especially compelling. There may be other factors far more important that have not been considered in this report. One factor completely missing from this report is the possibility that changes in police tactics (i.e., use/disuse of Top Ten lists, DNA, etc.) influenced the rise. Any future investigations of the 2008/9 rise in residential burglary should consider this.

3.4.5. Af Justitsministeriets Forskningspulje blev der i 2011 bevilget midler til et projekt om tricktyverier i beboelse. Undersøgelsen *Tricktyverier i beboelse* er udarbejdet af Annalise Kongstad og Peter Kruize.

Resumé:

Denne undersøgelse beskæftiger sig med tricktyverier i beboelse. Denne form for tricktyveri har eksisteret i adskillige år, men inden for de senere år sket en tredobling af disse tricktyverier. Langt de fleste tilfælde sker i Region Hovedstaden og går ud over ældre mennesker – især kvinder.

Der er ikke tidligere foretaget undersøgelser af tricktyverier i beboelse i Danmark, og internationalt set findes der også kun få undersøgelser. Vi har derfor valgt at belyse dette fænomen nærmere.

Undersøgelsens primære formål er at belyse fænomenet tricktyveri i beboelse. I sammenhæng med dette formål er der formuleret tre problemstillinger:

- Hvilke karakteristika har tricktyveri i beboelse i Danmark?
- Hvordan ser offer- og gerningsmandsprofil ud?
- Hvilke konsekvenser har et tricktyveri for ofrenes livskvalitet?

Endvidere er formålet med projektet at se på samfundets reaktion på tricktyveri i beboelse. Blikket er rettet mod efterforskning/strafudmåling, forebyggelse og støtteordninger til ofrene. I sammenhæng hermed er der også formuleret tre problemstillinger:

- Hvordan ser myndighedernes repressive reaktioner ud for tricktyveri i forhold til efterforskning og strafudmåling?
- Hvilke kriminalpræventive anbefalinger findes der, og hvordan vurderes disse?
- I hvilket omfang har ofrene adgang til offer/psykologhjælp og forsikringspenge?

Undersøgelsen er foretaget med udgangspunkt i Københavns Politikreds. For det første fordi der sker mange tricktyverier i beboelse her, og for det andet for at foretage en afgrænsning af undersøgelsen. I den kvantitative del af undersøgelsen er der dog foretaget opgørelser over tricktyveriernes spredning på landsplan. Den kvalitative del af undersøgelsen, som består af interview, er udelukkende foretaget i København, og her er der yderligere indlagt den afgrænsning, at der skal være tale om personer, som er over 65 år gamle.

Metoder

Den kvantitative del af undersøgelsen bygger på et anonymiseret udtræk af politiets sagsstyringsystem (Polsas) for perioden 2007-2010. Dette udtræk omfatter oplysninger om:

- Selve tyveriet: gerningssted, tidspunkt, antal gerningspersoner, og et resumé af hvert tricktyveri.
- Forurettede: alder og køn.
- Sigtede: alder, køn, nationalitet og afgørelse.

Da tricktyverier i beboelse kun i begrænset omfang bliver opklaret, er ofrenes og vidners udsagn om gerningspersoner inddraget i analysen. Begge kilder er mere eller mindre mangelfulde, men en kombination af disse to kilder kan føre til et bedre indblik i en gerningsmandsprofil. En sådan beskrivelse er foretaget for 2010. Signalementsoplysningerne stammer fra Polmap og er begrænset til Københavns Politikreds.

Herudover er der indhentet oplysninger om forsikringsdækning for tricktyveri i beboelse fra Forsikring og Pension og fra fire forsikringsselskaber. Der er ligeledes søgt oplysning om mulighed for gratis offer- eller psykologhjælp til ofre for tricktyveri i beboelse. Der er endvidere foretaget inter-

view med en anklager fra Københavns Politi med henblik på oplysning af hvilke straffelovsparagraffer der (kan) bliver anvendt, og der er foretaget personlige interview med politifolk med henblik på at belyse efterforskningen. Endelig er der foretaget interview med ofre for tricktyveri i beboelse.

Karakteristika ved tricktyveri i beboelse

For at give et billede af omfanget og udviklingen af tricktyverier i beboelse er der foretaget en sammenligning med boligindbrud. Ifølge Danmarks Statistik anmeldes der i 2010 44.788 boligindbrud og 1.448 tricktyverier i beboelse; der er altså anmeldt 30 gange så mange boligindbrud, som der er anmeldt tricktyveri i beboelse. Ser vi derimod på udviklingen, viser det sig, at omfanget af tricktyveri vokser hurtigere end for indbrud. I år 2000 var indbrud således mere end 50 gange så hyppigt som tricktyveri

Tricktyveri i beboelse er steget fra 611 tilfælde i 2000 til 1.448 i 2010. Det svarer til en procentvis stigning på 137 procent i perioden. De fleste af disse tricktyverier bliver i perioden 2007-2010 begået i Hovedstadsområdet. Samlet set foregår 69 procent af de anmeldte tilfælde i politikredsene København, Københavns Vestegn og Nordsjælland i den nævnte periode. Til sammenligning kan det oplyses, at 37 procent af samtlige anmeldelser for straffelovskriminalitet sker i disse politikredse. Rødovre, Herlev og Frederiksberg er de tre kommuner med flest anmeldte tricktyverier i beboelse pr. antal husstande. Inden for Københavns kommunegrænser topper bydelen Brønshøj-Husum.

Mens der ikke findes et mønster i forhold til sæson, viser der sig et ret tydeligt mønster i forhold til tidspunkt på døgnet. De fleste af tricktyverierne sker i eftermiddagstimerne. Før klokken 10 og efter klokken 20 sker der meget få tricktyverier i beboelser, og der er flere tilfælde på hverdage end i weekenderne. Dette er helt i overensstemmelse med det interviewpersonerne oplyser om de tricktyverier, de har været udsat for i deres hjem.

På grundlag af data fra Polsas og Polmap har vi set på de tricks, som tricktyvene anvender. Vi har fundet 438 tricktyverier på landsplan, hvor de anvendte tricks fremgår klart. I 201 tilfælde (46 procent) udgiver tricktyvene sig for at være en person, der kommer i et fagligt ærinde. Det drejer sig om personer, som ofrene må formodes at have tillid til. I de øvrige tilfælde drejer det sig om, at tricktyvene enten spørger om en eller anden form for hjælp (34 procent) eller tilbyder hjælp eller gaver til ofrene (20 procent).

Når tricktyvene opnår at få et udbytte er det i næsten 80 procent af tilfældene kontanter. Det stjålne beløb varierer meget, men i tre fjerdedele af disse sager ligger beløbet under 5.000 kr., og kun i 1 procent af tilfældene er beløbet højere end 50.000 kr. Ud over penge stjæles der fortrinsvis smykker, men også betalingskort som ligger i en stjålet pung.

Offerprofil

De fleste ofre for tricktyveri i beboelse er kendetegnet ved tre karakteristika: de er ældre, kvinder og er ofte alene på gerningstidspunktet. Gennemsnitsalderen for ofrene er 80 år og tre ud af fire af ofrene er kvinder. Det kunne tyde på, at ofrene ikke er tilfældigt udvalgte personer, men at tricktyve går målrettet efter denne gruppe af borgere. Der er imidlertid mindre forskelle på offerprofilen i Region Hovedstaden i forhold til resten af landet. Der er forholdsvis flere mænd blandt ofrene i resten af landet og den gennemsnitlige alder er en smule lavere.

Blandt interviewpersonerne, som har været udsat for tricktyveri, har tre ud af fire personer hjemmehjælp. De fleste af dem bor alene, i de fleste tilfælde fordi deres ægtefælle er død.

Gerningsmandsprofil

I perioden 2007 – 2010 sigtes der i alt 262 personer for tricktyveri i beboelse, og af dem er der 126, der findes skyldige. De 262 sigtede personer fordeler sig på 199 sager.

Med hensyn til køn er fordelingen 67 procent mænd og 33 procent kvinder. Når vi ser på de beskrivelser af signalementer, som findes i anmeldelser om tricktyverier i beboelser i 2010 i Københavns Politikreds, er kønsfordelingen jævn for kvinder og mænd. Det samme gør sig gældende for de tricktyve, der omtales i interviewene. Underrepræsentationen af kvinder blandt de sigtede skyldes formentlig, at politiet er bedre gearede til at finde frem til mandlige gerningspersoner end til kvindelige.

Aldersmæssigt er de fleste af de sigtede tricktyve i 30'erne, men også en betydelig del er i 20'erne og 40'erne. Kun 5 procent er over 50 år. Denne aldersfordeling stemmer overens med det, interviewpersonerne beskriver. Ligeledes stemmer den overens med det, der fremgår af beskrivelser af signalementer for anmeldelser for tricktyverier i beboelser i 2010 i Københavns Politikreds.

Blandt de sigtede bor 161 i Danmark og har dansk nationalitet, 39 bor i Danmark og har udenlandsk nationalitet og 62 bor i udlandet og har udenlandsk nationalitet. Blandt de 62 personer fra udlandet, som er sigtet for tricktyveri, er de fleste rumænere. Hvor mange af de 161 med dansk nationalitet der er indvandrere eller efterkommere kan vi ikke fastslå på grundlag af vores materiale.

Der er flere mænd, der begår tricktyverierne alene end kvinder, og omvendt flere kvinder der begår tricktyverier i beboelse sammen med andre. Også med hensyn til de tricks der anvendes, er der en kønsforskel.

På grundlag af oplysninger om anmeldelser i Københavns Politikreds, sigtelser og personer fundet skyldige i tricktyverier i beboelse har vi forsøgt at opstille fem profiler med tilhørende karakteristika for disse tricktyve:

1. Mand af dansk oprindelse, opererer for det meste solo og forgiver ofte at være håndværker; er omkring 30 år gammel og står for ca. 25 procent af tricktyverier.
2. Kvinde af dansk oprindelse, opererer både solo og i duo og forgiver ofte at være hjemmehjælper; er sidst i tyverne og står for ca. 25 procent af tricktyverier.
3. Indvandrer, opererer i duo eller flok; har et østeuropæisk udseende eller anses for at være roma; er omkring 30 år gammel og står for ca. 20 procent af tricktyverier.
4. Efterkommer, opererer både solo og i duo eller flok; foregiver ofte at være håndværker (mænd) eller hjemmehjælper (kvinder); er sidst i tyverne og står for ca. 10 procent af tricktyverier.
5. Kriminelle turister, opererer for det meste som duo og har ofte rumænsk nationalitet; er over 30 år gammel og står for ca. 20 procent af tricktyverier.

Konsekvenserne for ofrenes livskvalitet

Af interviewene fremgår det, at der er flere personer, som efter oplevelsen med tricktyveri føler sig utrygge eller bange. Endvidere fremgår det, at der er personer, som bebrejder sig selv for, at de er blevet udsat for et tricktyveri. I nogle tilfælde ser utrygheden ud til ikke at være generel, men at være rettet mere specifikt mod situationer, der har forbindelse med det tricktyveri en person har været udsat for. Der er imidlertid også en del af interviewpersonerne, som ser ud til at være ret upåvirkede af deres oplevelser med tricktyveri.

Vi har forsøgt at se, om vi kunne iagttage nogen sammenhæng mellem på den ene side oplevelser af utryghed og angst og på den anden side forskellige forhold omkring tricktyverierne eller andre relevante forhold.

De psykiske reaktioner kunne for eksempel have en sammenhæng med tricktyveriets grovhed. Med grovhed mener vi, om der er tale om et fuldbyrdet tricktyveri eller et forsøg. Vi tænker også på, om der har været anvendt tvang eller trusler under udførelsen af tricktyveriet, og hvor mange gerningspersoner, der er involveret. Det er ligeledes tænkeligt at reaktionerne kunne have en sammenhæng med, om personer har været udsat for tricktyveri i deres hjem flere gange, om de har været udsat for andre former for kriminalitet eller om de har hørt om andre, der har været udsat for et tricktyveri i deres hjem. Endelig er der en mulighed for, at de efterfølgende reaktioner skyldes karakteristika hos ofrene selv.

Vores interviewundersøgelse med ofre for tricktyveri i boligen har ikke kunnet vise nogen sammenhæng for de undersøgte forhold, og vi kan derfor ikke pege på årsager til, at nogle af interviewpersonerne får problemer med utryghed og angst som følge af at have været udsat for tricktyveri i deres bolig, mens andre kun får mindre problemer, og atter andre slet ikke synes at være påvirkede heraf.

I en engelsk undersøgelse fra 2003 viser der sig imidlertid en sammenhæng mellem at have været udsat for et tricktyveri i hjemmet og post traumatic stress disorder (PTSD). Forfatterne Thornton et al. fremhæver især, at ofre for tricktyveri har et forhøjet niveau af undgåelsesstrategier. Ofrene undlader for eksempel at tænke på hændelsen eller undgår at gøre ting, der minder dem om den. Sådanne undgåelsesstrategier taler nogle af interviewpersonerne i vores undersøgelse om.

De økonomiske konsekvenser er for de fleste ofre overskuelige. En del får dækket tabet (delvis) af deres forsikringselskab. Generelt ser det ud til, at de menneskelige omkostninger overstiger de økonomiske.

Efterforskning og strafudmåling

Udenlandske undersøgelser peger på, at langt fra alle tricktyverier i beboelse anmeldes til politiet. Vi kender ikke omfanget i Danmark, men blandt interviewpersonerne, er der en tredjedel, der ikke anmelder forholdet.

Kun 5 procent af de anmeldte sager om tricktyveri i beboelse i 2010 bliver opklaret. Sammenlignet med for eksempel røveri (37 procent) og vold (76 procent) er det en meget lav opklaringsprocent. Tricktyverier i beboelse er en forbrydelsesform, hvor der er kontakt mellem offer og gerningsperson. Det giver sædvanligvis gode efterforskningsmuligheder. Den lave opklaringsprocent kunne antyde, at politiet ikke prioriterer tricktyverier i beboelse særlig højt. Det er da også indtrykket, at politiet langt fra altid tager ud til gerningsstedet, og derfor ikke får sikret eventuelle spor. Der er ingen tvivl om, at politiets ressourcer spiller en stor rolle i denne sammenhæng.

Fyns Politikreds skiller sig ud med hensyn til omfanget af opklarede sager. Denne politikreds har en opklaringsprocent på over 20 procent. Oplysninger fra Fyns Politi viser, at der gøres en særlig indsats, når der er kendskab til, at der er tricktyverier i området. For eksempel gøres beredskabsafdelingen opmærksom på, at de skal holde øje hermed. Endvidere gøres der en særlig indsats for at undersøge, om en sigtet tricktyv har begået andre tricktyverier end det aktuelle.

Når sagerne opklares sker det overvejende inden for et begrænset tidsrum. 23 procent opklares samme dag, som tricktyveriet er begået, og to tredjedele inden for en måned. De tricktyverier, der opklares samme dag, opklares ofte fordi opmærksomme borgere kontakter politiet. Tricktyveri straffes typisk efter straffelovens paragraf 276 om tyveri. Der kendes ikke eksempler på, at der anvendes paragraffer, der for eksempel lægger vægt på tyveriets grovhed. I perioden 2000-2010 er sigtelsen opgivet i godt halvdelen af sagerne, fordi beviset ikke er stærkt nok til at opnå domsfældelse. Når den tiltalte person bliver fundet skyldig, er straffen for to tredjedele ubetinget frihedsstraf med en gennemsnitlig strafflængde på knapt et halv år (5,8 måneder).

Kriminalpræventive anbefalinger

Vi har set på de råd og anbefalinger, som er udsendt fra forskellige organisationer og institutioner vedrørende tricktyveri i beboelse. Disse anbefalinger er rettet mod ældre, som også udgør den største risikogruppe. Anbefalinger kan samles under fire overskrifter:

1. Luk ikke fremmede ind. Installer sikkerhedskæde og dørspion.
2. Lav faste aftaler med ventede gæster (familie, fagligt ærinde og så videre).
3. Minimer potentielt udbytte: ikke for mange kontanter i huset.
4. Vær opmærksom på fremmede (underforstået tricktyve) i nabolaget.

Vi finder at disse anbefalinger fremstår for rigide og ikke i tilstrækkelig grad tager højde for, at det overvejende er ældre mennesker, som udsættes for disse tricktyverier. Et af de gennemgående råd er ikke at åbne døren for personer, man ikke kender. Det er et råd, som i vid udtrækning har vundet gehør, og som efterleves. Vi gør opmærksom på nogle forhold når der skal gives anbefalinger til ældre om at beskytte sig mod tricktyveri i deres hjem: at der ikke skabes større utryghed, at der tages hensyn til forskellighed, at der er sammenhæng mellem forskellige anbefalinger og at formidlingen sker gennem kanaler, som målgruppen foretrækker.

Adgang til offer/psykologhjælp og forsikringspenge

Som grundregel må det siges, at ældre ofre for tricktyveri har den samme adgang til hjælp efter at have været udsat for tricktyveri, som alle andre mennesker i samfundet. Det betyder, at de har mulighed for at henvende sig til Offerrådgivningen, hvor de kan få en times gratis rådgivning. Endvidere kan de henvende sig til deres læge, som kan træffe en beslutning om, at denne person har brug for samtaleterapi, hvilket også er gratis for patienten.

Herudover er der en generel mulighed for at få en henvisning til en psykolog. Der er dog visse omstændigheder, der skal være opfyldt. Ved denne ordning betaler det offentlige 60 procent af honoraret og patienten altså 40 procent. En af de begivenheder, der kan berettige til en psykologhenvisning, er at have været udsat for røveri, vold eller voldtægt. Det er sandsynligt, at tricktyveri i beboelse kan falde inden for denne kategori. Det er muligt for folkepensionister at søge deres kommunes socialforvaltning om at få dækket 85 procent af deres egenbetaling, når de får en henvisning til en psykolog fra deres læge.

Tricktyveri i beboelse bliver normalt anset for simpelt tyveri og dermed er penge eller smykker ikke dækket af indboforsikringen. Tre ud af de fire forsikringselskaber vi har haft kontakt med tilbyder imidlertid en seniorordning, som dækker tricktyveri i beboelse under samme vilkår som indbrudstyveri.

Anbefalinger

Tricktyveri i beboelse er primært rettet mod den ældre del af den danske befolkning. Mennesker i en livsfase som ofte kendetegner sig ved tab: efter pensionering mister man sin rolle på arbejdsmarkedet og med stigende alder falder venner, bekendte og ægtefælle bort. Når tricktyve misbruger ældres tillid til andre mennesker ved at snyde sig ind i deres hjem, kan det sætte dybe spor. Det er på sin vis en god idé at advare ældre mod fænomenet tricktyveri og gøre dem opmærksom på deres egen færden, men det skal – efter vores vurdering – foregå på en afdæmpet måde, sådan at denne opmærksomhed ikke fører til isolation og utryghed. Chancen for at blive udsat for tricktyveri i beboelse er trods alt begrænset.

Vi mener, at tricktyveri i beboelse fortjener mere prioritet i politiets arbejde. Som minimum burde politiet komme til stedet ved en anmeldelse af tricktyveri i beboelse. Det koster ikke så mange ressourcer og er gavnligt på mindst to fronter. For det første kan politiet spørge bedre ind til et signalment i en personlig kontakt, end de kan i telefonen, og de kan desuden sikre eventuelle spor eller forhøre sig hos naboer. For det andet har besøg af politiet en symbolsk værdi for ofret, som føler sig tager seriøst. Når politiet kommer til stede kan de derudover også vurdere, om ofret har brug for hjælp.

Vi foreslår, at der gøres en aktiv indsats for at oplyse ældre om de eksisterende hjælpemuligheder hos læge, psykolog og Offerrådgivningen, og at de tilskyndes til at benytte sig heraf. Vi foreslår også, at der er en specifik person i kommunal sammenhæng, som får denne opgave.

3.4.6. Af Justitsministeriets Forskningspulje blev der i 2012 bevilget midler til en gennemgang af litteratur om lovmæssige tiltag til bekæmpelse af fodboldoptøjer. Projektet er lavet af Lise Joern og Jonas Havelund, Aarhus Universitet.

Resumé:

Der er foretaget en række videnskabelige undersøgelser af den lovgivning, der er indført med henblik på at bekæmpe tilskueruroligheder i forbindelse med afviklingen af fodboldkampe. Hovedparten af disse undersøgelser beskæftiger sig med den britiske lovgivning på området. Det er resultaterne fra disse undersøgelser, som dette litteraturstudie giver et sammenhængende billede af.

Den gennemgåede videnskabelige litteratur er overvejende kritisk overfor de vedtagne love, som synes at være drevet af en medieskabt konstruktion af 'hooliganismen' frem for en kritisk evaluering af det reelle omfang samt de bagvedliggende årsager til fodboldrelaterede uroligheder. Til trods for at adskillige undersøgelser har vist, at fodboldrelaterede uroligheder opstår af vidt forskellige årsager og at forebyggelsen derfor kræver vidt forskellige håndteringsstrategier, synes det demoniserede billede af tilskueruroligheder stadig at være udgangspunktet for diverse tiltag. Tager man udgangspunkt i en *commonsense* forståelse af 'hooliganismen' og den fare, der udgår fra denne 'en-

gelske syge', er det vanskeligt at modsige nødvendigheden og legitimiteten af sådanne vidtrækkende restriktioner. Ser man derimod på omfanget af uroligheder og effekten af loven i forhold til at forhindre dem, forekommer mange af lovene uforholdsmæssige.

4. JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR

4.1. Personale

Mag. art. et dr. jur. Britta Kyvsgaard er chef for Forskningskontoret og sekretær for Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalg. Kontorets medarbejdere bestod i 2012 desuden af konsulent, cand.scient.soc. Anne-Julie Boesen Pedersen, fuldmægtig, cand.scient.soc. Christian Klement, fuldmægtig, cand.scient.soc. Tanja Tambour Houllind Jørgensen, fuldmægtig, cand.scient.soc. Maria Libak Pedersen og fuldmægtig, cand. scient.pol. Jonas Markus Lindstad.

Christian Klement er desuden ph.d.-studerende på deltid ved Københavns Universitet som et samfinansieringsprojekt mellem Justitsministeriet og Københavns Universitet. Maria Libak Pedersen og Jonas Markus Lindstad har siden 2010 været projektansatte med henblik på en undersøgelse af rekruttering til bander. Jonas Markus Lindstad ansættelse sluttede med udgangen af oktober 2012.

Studentemedhjælpere i 2012: stud.scient.soc. Christian Vedersø Østergaard og stud.scient.soc. Sarah Steinitz Andersen.

4.2. Forsknings-, statistik- og udredningsopgaver

Der er i årets løb gennemført en række opgaver enten efter anmodning eller på eget initiativ. Rapporter fra Forskningskontoret er tilgængelige på Justitsministeriets hjemmeside under *Forskning: Rapporter fra Forskningskontoret*. Rapporterne omtales endvidere i Justitsministeriets ugentlige nyhedsbrev, der kan abonneres på via Justitsministeriets hjemmeside.

4.2.1. Til brug for Rigsadvokaten er der svarende til tidligere år gennemført en undersøgelse af brugen af langvarige varetægtsfængslinger. Undersøgelsen omhandler de varetægtsfængslinger, der overstiger en varighed på tre måneder, og hvor der i 2010 er faldet dom i 1. instans. Se *Langvarige varetægtsfængslinger 2010*.

4.2.2. Ligeledes til brug for Rigsadvokaten er der svarende til tidligere år udarbejdet en statistik over antallet af varetægtsfængslinger i isolation i 2010, se *Rapport om isolationsfængsling 2010*. Der er gennemført en tilsvarende undersøgelse af antallet af varetægtsfængslinger i isolation i 2011. Denne rapport er endnu ikke offentliggjort.

4.2.3. Til brug for Retsudvalget er der – også som i tidligere år – gennemført en undersøgelse vedrørende ungdomssanktioner og ubetingede domme til unge lovovertrædere, denne gang vedrørende 2011. Se *Redegørelse om ungdomssanktioner og ubetingede fængselsstraffe til unge lovovertrædere*.

4.2.4. Sammen med Flemming Balvig, Københavns Universitet, er der udarbejdet en rapport om resultaterne fra offerundersøgelserne i 2005-2011. Rapporten indeholder denne gang et særskilt afsnit om ofre, der har anmeldt lovovertrædelsen til politiet. Se *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2011 samt registrerede ofre 2001-2009*.

4.2.5. Til brug for Retsudvalget og Sundhedsudvalget er der udarbejdet en statistik vedrørende de foranstaltninger efter §§ 68-69, der er idømt i 2011, samt en analyse af forløbet af foranstaltningsdomme afsagt i 2006. Se *Nye foranstaltningsdomme i 2011 samt forløbet af domme afsagt i 2006*.

4.2.6. Til brug for Folketinget er der udarbejdet endnu en delrapport vedrørende forskningsprojektet om rekruttering af børn og unge til kriminelle bander. Se *Undersøgelse af rockere og bandemedlemmers opvækstvilkår*. Ved årets udgang var flere delundersøgelser vedrørende dette projekt under gennemførelse.

4.2.7. Til brug for en tværministeriel arbejdsgruppe om forebyggelse og resocialisering som led i et udredningsarbejde på kriminalforsorgens område er en forskningsoversigt udarbejdet. Se *Risikofaktorer, effektevalueringer og behandlingsprincipper – en forskningsoversigt*.

4.2.8. Til brug for Straffelovrådet er der foretaget en beregning af behovet for øget kapacitet og øgede omkostninger ved at anvende absolut kumulation ved strafudmålingen i sager med ubetingede domme, ligesom gevinsterne ved absolut kumulation i bødesager er beregnet. Se *Effekten af absolut kumulation*.

4.2.9. Til brug for Straffelovrådet er opgørelser over udviklingen i anmeldelser, sigtelser og afgørelser for seksualforbrydelser udarbejdet. Se *Udviklingen i seksualforbrydelser*.

4.2.10. Til brug for en arbejdsgruppe under Justitsministeriet er der gennemført en undersøgelse, som belyser praktiserende dyrlægers kendskab til avlsbetingede dyrevelfærdsproblemer. Se *Avlsbetingede dyrevelfærdsproblemer*.

4.2.11. Til brug for Justitsministeriet er forsøgsordningen med anvendelse af vredeshåndteringsprogrammet ”anger management” som vilkår for en betinget dom over for unge lovovertrædere evalueret. Se *Evaluering af forsøgsordning med vredeshåndteringsprogrammet ”anger management”*.

4.2.12. I forbindelse med fremsættelse af et lovforslag om en skærpet indsats mod stalking er der gennemført en kortlægning af eksisterende behandlingsprogrammer for stalkere samt deres effekt. Se *Stalking. Behandlingstiltag og evaluering.*

4.2.13. På baggrund af data fra komparative spørgeskemaundersøgelser i europæiske lande (European Social Survey) er der foretaget en sammenligning af Danmarks placering i forhold til de andre landes med hensyn til befolkningens holdning til kriminalitet, politi og domstole m.v. Se *Danskeres holdning til kriminalitet, straf, politi og domstole m.v. En sammenligning med andre europæere.*

4.2.14. På baggrund af, at der har vist sig at være mangelfulde opdateringer af tidligere anvendte data om varetægtsfængsling af unge, er der udarbejdet en ny statistik baseret på andre data. Se *Varetægtsfængsling af unge under 18 år. Korrektion af oplysninger fra 2008 til 2010.*

4.2.15. Til brug for Retsudvalget er der udarbejdet et notat om 14-åriges kriminalitet efter sænkelsen af den kriminelle lavalder. Se *Omfang og art af kriminalitet begået af 14-årige.*

4.2.16. I årets løb er der desuden udarbejdet en række mindre notater om udviklingen antallet af samfundstjenestedomme, udviklingen i anmeldelser og sanktioner for vold, danskernes bekymring for vold og kriminalitet, udviklingen i omfang og art af ungdomskriminalitet samt udviklingen i børns kriminalitet.

4.3 Udvalgsarbejde m.v.

Britta Kyvsgaard har i 2012 været:

Medlem af Advisory Board for Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention

Medlem af Det Kriminalpræventive Råds tænketank

Medlem af bestyrelsen i Dansk Kriminalistforening, fra marts 2012 formand

Medlem af repræsentantskabet for Dansk Forsorgsselskab

Medlem af bestyrelsen i International Society of Criminology

Medlem af Danmarks Statistiks brugerudvalg for befolkningsstatistik

Medlem af Socialstyrelsens referencegruppe vedrørende kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge

Medlem af Socialstyrelsens ekspertpanel vedrørende dokumentationsprojekt

Medlem af EU-expert group on the policy needs for data on crime and criminal justice

Medlem af aftagerpanel under Sociologisk Institut, Københavns Universitet

Medlem af Justitsministeriets referencegruppe i forbindelse med arbejdsgruppe om forebyggelse og resocialisering

Medlem af Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forsknings følgegruppe vedrørende en evaluering af natteravnene

National korrespondent vedrørende bidrag til den europæiske kriminalstatistik, European Sourcebook.

Anne-Julie Boesen Pedersen har i 2012 været:

Rådsmedlem i Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi

Medlem af EU-expert group on the policy needs for data on crime and criminal justice.